

REFERAT Børn & Skoleudvalget d. 07-04-2026

Mødedato Tirsdag d. 07. april 2026 kl. 13:30

Mødested Borgmesterens mødelokale

Mødedeltagere May-Britt Andrea Andersen (C), Karsten Degnbol (V), Anne Marie
Geisler Andersen (B), Emil Pedersen (V), Mads Lustrup (A), Maria
Høj Pedersen (V), Sarah Nørris (Ø)

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Valg af repræsentant til den politiske følgegruppe i Bevæg dig for livet.....	5
Temadrøftelse om førskole.....	9
Informationer og forespørgsler - Åben.....	15
Lukket: Informationer og forespørgsler - Lukket.....	17
Lukket: Godkendelse af underskriftsblad.....	18

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

Beslutning

Godkendt

Punkt 2: Valg af repræsentant til den politiske følgegruppe i Bevæg dig for livet

EMN-26/0000664

Resumé

Esbjerg Kommune tiltrådte i 2018 visionsaftale med DGI/DIF om projekt Bevæg dig for livet. I 2024 indgik parterne en ny visionsaftale.

I kommunen er der nedsat en politisk følgegruppe, hvortil hvert fagudvalg vælger én repræsentant. Denne sag omhandler dette valg.

Den seneste visionsaftale er gældende til den 31. oktober 2029.

Sagsfremstilling

Som visionskommune skal Esbjerg Kommune i hele sit virke bevidst arbejde for at få flest mulige borgere til at være fysisk aktive gennem indsatser på samtlige forvaltningsområder, der kan spille ind i forhold til målet om mere bevægelse.

Indsatsen Bevæg dig for livet er forankret i Fritid, Sundhed, Omsorg & Social. Der er ansat en programleder, som sikrer - i samspil med relevante netværk i forhold til de aktuelle indsatsområder - udvikling og koordinerer den daglige drift af aftalen.

Der er nedsat en administrativ styregruppe vis kompetencer blandt andet består i at sætte retning og sikre aftalens løbende fremdrift, herunder ansvar for opstilling af målsætninger.

Den politiske følgegruppe består af følgende:

- Borgmesteren, formand
- Kultur & Fritidsudvalget, udvalgsformanden
- Sundhed, Omsorg & Socialudvalget, én politisk repræsentant

- Plan, By & Lokalsamfundsudvalget, én politisk repræsentant
- Klima & Erhvervsudvalget, én politisk repræsentant
- Familie & Beskæftigelsesudvalget én politisk repræsentant
- Børn & Skoleudvalget, én politisk repræsentant
- Direktør for Fritid, Sundhed, Omsorg & Social i Esbjerg Kommune
- Bestyrelsesformand, DGI Sydvest
- DIF, politisk repræsentant efter ønske
- DGI, politisk repræsentant efter ønske
- Esbjerg Idrætsråd, formand
- Chef for Public Affairs og Samfundsindsatser, DIF
- Chef for partnerskaber og analyse, DGI
- Programleder, Bevæg dog for livet Esbjerg Kommune

Mødefrekvens: En gang årligt

Den politiske følgegruppe får forelagt status på udviklingen i arbejdet med henblik på at drøfte og kvalificere indhold og fokus i forlængelse af oplæg fra den administrative styregruppe. Gruppen skal desuden sikre politisk fremdrift og vurdere sammensætningen af indsatserne med henblik på realisering af målsætningerne. Følgegruppen har muligheden for at involvere relevante aktører med fagspecifik viden på sine møder.

Økonomi

Budgettet til visonsaftalen er afsat under Kultur & Fritidsudvalget og består af følgende:

Lønbudget til Programlederen, hvor DGI/DIF i fællesskab jf. aftalen er medfinansierende.

Puljemidler til understøttelse af indsatser og aktiviteter.

Kompetencer

Sagen sendes til orientering i Kultur & Fritidsudvalget, da formanden er født medlem af den politiske følgegruppe.

Herefter sendes sagen til behandling i Sundhed, Omsorg & Socialudvalget, Plan, By & Lokalsamfundsudvalget, Klima & Erhvervsudvalget, Familie & Beskæftigelsesudvalget og Børn & Skoleudvalget.

Indstilling

Direktøren for Fritid, Sundhed, Omsorg & Social indstiller, at

1. Kultur & Fritidsudvalget orienteres om visionsaftalen for Bevæg dig for livet
2. De øvrige fagudvalg udvælger én politisk repræsentant til den politiske følgegruppe i Bevæg dig for livet.

Beslutning

Valgt for Børn & Skoleudvalget blev: Karsten Degnbol, Venstre.

Beslutningshistorik

Beslutning Kultur & Fritidsudvalg 04.03.2026 Punkt 4

1. Orientering givet.
2. Godkendt.

Punkt 3: Temadrøftelse om førskole

EMN-25/0008068

Bilag

Førskole - notat til temadrøftelse

Resumé

Esbjerg Kommune har som størstedelen af landets kommuner en førskoleordning, der indebærer, at den ældste børneårgang i kommunens daginstitutioner overgår til førskole den 1. april før opstarten i børnehaveklassen i august måned. Flere kommuner har besluttet at afskaffe deres førskoleordning, og i forlængelse af dette har der blandt ledere i Børn & Kultur været drøftelser af kommunens førskole og hvorvidt ordningen fortsat er hensigtsmæssig i arbejdet med at skabe den gode overgang for barnet fra daginstitution til skole.

I førskole arbejdes der ud fra folkeskoleloven og formålsbestemmelsen for SFO med et pædagogiske personale der består af medarbejdere fra SFO og indskolingen samt pædagogmedhjælpere i tidsbegrænsede stillinger. Den økonomiske tildeling til førskole er lavere end til daginstitutionerne, hvilket betyder en lavere personalenormering i førskole sammenlignet med daginstitutionerne.

Der kan ikke dokumenteres et kvalitetsmæssigt udbytte af førskole, men forskellige undersøgelser peger på både fordele og udfordringer for børnene. Skolens SFO-lokaler danner den fysiske ramme for førskole, hvilket medfører pladsmæssige udfordringer i skolerne i perioden med førskolebørn. Tilsvarende vil en eventuel udfasning af førskole medføre udfordringer med at rumme det ekstra antal børn i daginstitutionerne. Det kan have den konsekvens, at der skal dispenseres fra sektorplanens pladskrav eller foretages bygningsmæssige udvidelser. Børnetalsprognosen viser, at hvis førskole udfases vil der kunne opstå kapacitetsudfordringer i de to garantidistrikter; Bramming og Ribe.

En udfasning af førskole vil betyde forøgede driftsudgifter på ca. 7 mio. kr. pr. år. Derudover kan der være anlægsudgifter i form af bygningsmæssige udvidelser, hvis der skal sikres daginstitutionspladser i garantidistrikterne.

Hvis Børn & Skoleudvalget ønsker at gå videre med drøftelser om udfasning af førskole, vil forvaltningen kunne udarbejde nærmere analyser og procesforløb, der indebærer en evaluering af førskole, dialogmøder med dagtilbuds- og skolebestyrelser og analyse af kapacitetsudfordringer med mulig udfasning af førskole fra medio 2028.

Med sagen lægges op til en drøftelse af førskoleordningen i Esbjerg Kommune.

Ledelseskonsulent Jesper Odderskov deltager i punktet.

Sagsfremstilling

Flere kommuner har afskaffet eller besluttet at afskaffe førskole, blandt andet med begrundelse om at give børnene færre institutionsskift og dermed undgå en ekstra overgang til nye rammer og relationer. Odense Kommune har besluttet fuld udfasning af førskoleordningen fra medio 2028 ud fra et politisk ønske om, at alle børn skal have adgang til stærke børnefællesskaber og

læringsmiljøer af høj kvalitet, også i tiden op til skolestart. I forlængelse af drøftelser og beslutninger om førskoleordninger i andre kommuner, har der blandt ledere i Børn & Kultur også været drøftelser af kommunens førskole og om ordningen fortsat er hensigtsmæssig i arbejdet med at skabe den gode overgang for barnet fra daginstitution til skole.

Kommunens førskole historisk

Førskoleordningen blev indført som en forsøgsordning i 1994 i gl. Esbjerg Kommune og blev i 1996 gjort til en permanent ordning for alle kommunens børn. Den pædagogiske begrundelse for at indføre ordningen var en tryk og glidende overgang fra daginstitution til skole, hvor børnene kunne lære de andre børn, personalet og de fysiske rammer i SFO'en at kende, inden børnehaveklassen startede. I sag fra 1994 fremføres desuden en kapacitetsmæssig begrundelse om, at en tidligere overflytning af børnehavebørn til en førskole ville kunne skabe plads i daginstitutionerne til børn på ventelisten.

I de tidligere Ribe og Bramming kommuner gik børn i daginstitution frem til start i børnehaveklassen. Ved sammenlægning af kommunerne i 2007 blev alle børn omfattet af førskoleordningen.

Førskoleordning i kommunen

De kommende skolebørn i daginstitutionen overflyttes til førskolen den 1. april i SFO'ens lokaler, i den skolen hvor de skal starte i børnehaveklassen primo august. Førskole ligger lovgivningsmæssigt under Folkeskoleloven og de bestemmelser der er for SFOområdet. Der er udarbejdet en kommunal formålsbeskrivelse for skolefritidsområdet, hvor det blandt andet fremgår, at SFO'en skal skabe aktiviteter, der fremmer den alsidige udvikling, trivsel, dannelse, udvikling og fællesskaber. Disse dele indgår også i den pædagogiske læreplan, som dagtilbuddene arbejder efter. Det konkrete indhold i førskole udmøntes forskelligt på de enkelte skoler, men som led i overgangen mellem daginstitution og skole er der sammenhæng i de pædagogiske tilgange, som samtidig understøttes af det lokale samarbejde mellem daginstitutioner og skoler om at sikre en god overgang.

Kvaliteten af førskoleordningen

Der er ikke udarbejdet en afgrænset evaluering af kommunens førskoleordning, men i 2024 blev der lavet en undersøgelse af kommunens fritids- og SFOtilbud, hvori førskole indgår. Denne undersøgelse viste, at forældre, medarbejdere og ledere udtrykte en generel tilfredshed (70%) med SFO'en. Men på spørgsmål omkring udfordringer i SFO-tilbuddet, peger de tre svargrupper enslydende på normeringen og de fysiske rammer som de største udfordringer. Lederne og medarbejderne fremhæver desuden inklusion af børnene som en stor udfordring.

Der er foretaget nationale undersøgelser af førskoleordninger, der viser, at ca. 2/3 af kommunerne har førskole. Størstedelen af disse kommuner tildeler færre midler pr. barn i førskole end i daginstitution. Nogle undersøgelser omhandler de kvalitative aspekter af førskole set i forhold til barnets trivsel, udvikling og læring. Der kan ikke dokumenteres faglige eller sociale gevinster ved førskole, men ud fra undersøgelserne kan der peges på såvel fordele som udfordringer ved et førskoletilbud.

FØRSKOLE

FORDELE	UDFORDRINGER
Pædagogisk brobygning, hvor børnene gradvist lærer rammer og indhold i SFO og skole. Kan skabe tryghed og kontinuitet i overgangen.	Mange overgange og voksenrelationer der kan skabe utryghed og mangel på sammenhæng. Kan blive betegnet som skolestart, og give børnene forventninger hertil.
Undgår opstart i skole og SFO på samme tid	Risiko for mistrivsel i 0. klasse. Kan dog ikke konstateres på længere sigt.
Understøtter relationsdannelse og nye fællesskaber, der kan danne grundlag for sammensætning af klasser til skolestarten.	Stor variation af kvaliteten i det pædagogiske indhold mellem skolerne.
Pædagogisk personale får kendskab til børnene og indblik i deres styrker og behov, herunder evt. støttebehov for børn i udsatte positioner.	Lavere personalenormering i førskolen end i daginstitutionen.

Normeringen

Der stilles ikke de samme krav til den personalemæssige normering i førskole, som loven om minimumsnormeringer stiller til daginstitutionerne. Der er ikke tal på den konkrete normering i kommunens førskole, men ud fra den økonomiske tildeling til førskole, er normeringen i førskole på et lavere niveau end i daginstitutionerne.

I daginstitutionerne er der en politisk besluttet personalefordeling på 60% pædagoger og 40% pædagogmedhjælpere/pædagogiske assistenter. Tilsvarende fordeling er ikke lavet for førskole, men det vil være pædagoger fra SFO'en og indskoling der flyttes til førskole, der sammen med pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter varetager personaledækningen. Førskole er en kort periode på 4 måneder med øget børnetal i skolerne, hvorfor det er nødvendigt for skolerne at ansætte i tidsbegrænsede stillinger, med personale som oftest er ikke-uddannet.

Kapacitetsudfordringer

I førskoleordningen i dag er der pladsmæssige udfordringer på flere skoler og tilsvarende vil en udfasning af førskole medføre problemer i flere daginstitutioner at rumme det ekstra antal børn frem til skolestarten.

Lovgivningsmæssigt er der ikke krav til SFO-lokalernes arealstørrelse, men i kommunens sektorplan for skole og SFO fremgår det, at der skal være et basisareal på 80-100 m² pr. spor til SFO og dette basisareal anvendes også til førskolebørnene. Resultater fra undersøgelsen om kommunens SFO'er peger på, at udeområderne er i dårlig stand og lokalerne er slidte med pladsmæssige udfordringer, der særligt vil kunne observeres i de timer hvor førskolebørnene er sammen med de øvrige SFO-børn (før og efter deres skoledag). Set i forhold til børnenes aldersspredning og et muligt øget støj- og konfliktniveau grundet pladsproblemer kan dette få negativ indflydelse på børnemiljøet og trivslen.

Hvis førskole udfases og de ældste børn bliver i daginstitutionen frem til skolestart, vil det reducere gennemstrømningen i daginstitutionerne og skabe et pres på kapaciteten. Det kan medføre mangel på pladser til kommende børnehavebørn med den konsekvens, at flere børn vil få et ekstra daginstitutionsskifte, hvis forældre ikke får den ønskede daginstitution i skoledistriktet ved barnets start i børnehave. Børnetalsprognose for årene 2027-29 viser, at udfases førskole vil de to garantidistrikter Bramming og Ribe have et større pasningsbehov for 3-5 årige end den kapacitet der er til rådighed og i Esbjerg NV vil man være afhængig af privatinstitutioner for at dække pasningsbehovet. Dette kan øge behovet for midlertidige løsninger eller bygningsmæssige udvidelser.

For daginstitutionerne er der en politisk besluttet sektorplan, der angiver, at der skal være 3 m² til 3-5 årige. Hvis der ikke laves bygningsmæssige udvidelser kan det derfor blive nødvendigt at dispensere fra Sektorplanen til Bygningsreglementet, der kun stiller krav om 2 m² til 3-5 årige. Med mindre plads til børnene vil det kunne få konsekvenser for børnemiljøet og børnenes trivsel.

Videre proces

Med sagen lægges op til en politisk drøftelse af kommunens førskoleordning og en eventuel udfasning af førskole. Forvaltningen kan iværksætte en evaluering af førskoleordningen i indeværende år og hvis Børn & Skoleudvalget ønsker at gå videre med de politiske drøftelser af førskole, vil der kunne etableres dialogmøder med repræsentanter fra forældrebestyrelser i dagtilbud og skolebestyrelser i efteråret 2026 om emnet. Forvaltningen vil kunne udarbejde en plan for en eventuel udfasning af førskole til politisk drøftelse i forbindelse med budget 2028. Det vil kræve en nærmere analyse af de kapacitetsmæssige udfordringer i daginstitutionernes garantidistrikter og sammenholdt med forøgede driftsudgifter samt eventuelle anlægsudgifter, vil en udfasning af førskole kunne realiseres fra medio 2028.

Debatten om kvaliteten af førskole og de interne drøftelser i Børn & Kultur har tydeliggjort, at der for nuværende er brug for et øget fokus på rammer og indhold af kommunens førskoleordning og mere generelt om overgangen fra daginstitution til skole. Med afsæt i den eksisterende førskoleordning vil forvaltningen derfor igangsætte tiltag, der kan styrke overgangen til skole, så skiftet, herunder førskole, opleves sammenhængende og trygt for barnet.

Lovgrundlag, planer mv.

Dagtilbudsloven

Folkeskoleloven

Formål & rammer for skolefritidsområdet, Esbjerg Kommune

Sektorplaner for daginstitutioner og skoler/SFO, Esbjerg Kommune

Personaleforhold og arbejdsmiljø

På nogle skoler giver førskoleordningen med førskolebørn og børn i SFO'en i de samme lokaler et pres på kapaciteten, der hermed kan belaste arbejdsmiljøet. Hvis førskole udfases vil der ligeledes

være kapacitetsmæssige udfordringer i flere daginstitutioner, som kan have en negativ påvirkning på arbejdsmiljøet.

Økonomi

En udfasning af førskole vil betyde, at børnene skal passes i daginstitutionerne i stedet for, som vil medføre forøgede driftsudgifter. Der er lavet beregning, der tager udgangspunkt i antallet af førskolebørn i 2025, og at børnene er tre måneder i førskole i skole- og eftermiddagsmodul samt én uge i sommerpasning i juli måned.

Hvis førskole udfases og overgangen fra vuggestue/dagpleje finder sted som i dag, i den måned barnet fylder 3 år (3,0 år), vil den samlede merudgift på driften være på ca. 7 mio. kr. pr. år. Beregningerne indeholder ikke ændringer i forhold til finansloven for 2026 om nedsat forældrebetaling og ledere ud af minimumsnormeringen.

I nogle daginstitutionsområder kan der være behov for udvidelse af bygningskapaciteten for at kunne overholde Sektorplanen og tilbyde plads i garantidistriktet.

Der er ikke foretaget en nærmere analyse af behov for eventuelle udvidelser og anlægsudgifter i den forbindelse.

Kompetencer

Børn & Skoleudvalget

Vurdering herunder alternativer

Hvis man i forbindelse med udfasning af førskole ændrer i tidspunkt for overgang fra vuggestue/dagpleje til børnehave til måneden efter barnet fylder 3 år (3,1 år), vil det medføre et lidt mindre pres på kapaciteten på 3-5 årspladserne. Denne ændring vil dog ikke kunne løse de kapacitetsmæssige udfordringer i garantidistrikterne Bramming og Ribe.

Driftsudgifterne vil øges yderligere, da flere børn skal blive en ekstra måned i vuggestue/dagpleje og den samlede merudgift vil være ca. 13,5 mio. kr. pr. år.

Indstilling

Direktøren for Børn & Kultur indstiller til Børn & Skoleudvalget, at

- 1) kommunens førskoleordning drøftes,
- 2) der igangsættes evaluering af førskole og dialoger med forældrerepræsentanter for at undersøge eksisterende førskoleordning.

Beslutning

1. Drøftet
2. Forvaltningen udarbejder en tids- og procesplan for evaluering af førskoleordning til godkendelse

Punkt 4: Informationer og forespørgsler - Åben

EMN-26/0000410

Bilag

Program for Børn Skoleudvalgets institutions- og skolebesøg den 14. april 2026 (1)

Resumé

1. Orientering om Elværket i Bramming
2. Program for besøgsdagen den 14. april 2026
3. Notat om særlige vilkår ved folkeskolens prøver udsendes

Beslutning

1. Orientering givet
2. Godkendt
3. Godkendt

Punkt 5: Lukket: Informationer og forespørgsler - Lukket

Punkt 6: Lukket: Godkendelse af underskriftsblad